

Л.О. Гриценко, А.О. Піхуля, м. Полтава

e-mail: grycenko_l@ukr.net

e-mail: nastapihula@gmail.com

Екологічний аспект у проектуванні освітнього середовища для здобувачів професійної освіти дизайнерського спрямування

Анотація. У статті розглядається важливість інтеграції екологічного аспекту в проектуванні освітнього середовища для здобувачів професійної освіти дизайнерського спрямування. Акцентується на розробці курсів та програм, що включають екологічні знання і практики, спрямовані на формування у студентів глибокого розуміння сталого розвитку та екологічної відповідальності. Дослідження підкреслює необхідність розвитку критичного мислення та інноваційних підходів у дизайнерських рішеннях для досягнення екологічної стійкості.

Ключові слова: екологічний аспект, освітнє середовище, професійна освіта, дизайнерське спрямування, сталий розвиток, екологічна свідомість.

Abstract. The article examines the importance of the integration of the ecological aspect in the design of the educational environment for students of professional education in design. Emphasis is placed on the development of courses and programs that include environmental knowledge and practices aimed at forming in students a deep understanding of sustainable development and environmental responsibility. The study emphasizes the need to develop critical thinking and innovative approaches in design solutions to achieve environmental sustainability.

Keywords: ecological aspect, educational environment, professional education, design direction, sustainable development, environmental awareness.

У контексті сучасних викликів екологічної стійкості та необхідності зменшення впливу на навколишнє середовище, проектування освітнього простору для здобувачів професійної освіти дизайнерського спрямування набуває особливої актуальності. Розгляд екологічного аспекту у цьому процесі передбачає глибоке осмислення та впровадження принципів сталого дизайну, що спрямовані на створення оптимальних умов для навчання з мінімальним негативним впливом на довкілля.

В основі концепції екологічно сталого освітнього простору лежить раціональне використання природних ресурсів, активне впровадження інноваційних технологій та матеріалів, що сприяють енергозбереженню, а також створення здорових і безпечних умов для перебування людей. Підхід до вибору матеріалів вимагає відповідального ставлення та критичного аналізу їхнього впливу на довкілля та здоров'я людини. Екологічно чисті матеріали, які використовуються у створенні меблів, декору та навчальних просторів, повинні відповідати високим стандартам сталості, бути виготовленими з відновлюваних або вторинно перероблених ресурсів, а також не містити шкідливих хімічних сполук.

Енергоефективність є іншим критичним елементом у проектуванні екологічно сталого освітнього середовища. Інтеграція енергозберігаючих технологій, таких як світлодіодне освітлення, автоматизовані системи контролю за кліматом і вентиляцією, та використання природного освітлення через архітектурне планування, сприяє значному зниженню споживання енергії. Впровадження альтернативних джерел енергії, таких як сонячні панелі або вітрові генератори, дозволяє створювати освітні заклади, які можуть частково або повністю задовольняти власні потреби у енергії, тим самим знижуючи їхній вуглецевий відбиток та вплив на зміну клімату [2, с. 122].

Розробка екологічно сталого освітнього простору, адаптованого до потреб здобувачів професійної освіти дизайнерського спрямування, вимагає не лише інтеграції екологічно чистих матеріалів та енергоефективних технологій, але й створення середовища, що сприяє розвитку креативності та інноваційного мислення. У цьому контексті, особлива увага приділяється дизайну, який спонукає до взаємодії, колаборації та експериментування, створюючи умови для глибокого занурення в процес навчання та творчості. Серед важливих аспектів розробки такого середовища є організація відкритих, багатофункціональних просторів, які легко адаптуються під різні типи занять та діяльності. Використання рухомих перегородок, модульних меблів та інтерактивних технологій дозволяє створити динамічне та гнучке навчальне середовище, яке сприяє ефективному навчальному процесу та залученню студентів. Застосування принципів зеленого будівництва та сталої архітектури у проектуванні освітніх закладів сприяє не лише зниженню екологічного впливу, але й створенню здорового середовища, сприятливого для фізичного та психічного благополуччя користувачів. Включення природного освітлення через великі вікна, зелених зон та елементів біофілічного дизайну в інтер'єрах підвищує якість перебування у просторі та сприяє позитивному настрою та продуктивності.

Окрім того, розвиток екологічної свідомості та відповідальності серед здобувачів освіти стає важливим компонентом освітнього процесу. Інтеграція тем екології, сталого розвитку та екологічного дизайну в навчальні програми дозволяє формувати у студентів глибоке розуміння важливості сталого підходу не лише у своїй професійній діяльності, але й у повсякденному житті. Інтеграція екологічної свідомості в навчальний процес є критично важливою для формування у здобувачів професійної освіти дизайнерського спрямування глибокого розуміння взаємозв'язків між дизайном і екологією. В цьому контексті, розробка курсів та програм, що акцентують на екологічних знаннях та практиках, відіграє ключову роль у підготовці фахівців, здатних впроваджувати принципи сталого розвитку в свою професійну діяльність [3].

Курси, що інтегрують екологічні знання і практики в сфері дизайну, мають охоплювати широкий спектр тем, від теорії сталого розвитку до конкретних методик екологічного дизайну. Це може включати вивчення матеріальної ефективності, енергозбереження, водозбереження, використання відновлюваних ресурсів та мінімізацію відходів у процесі дизайну. Також важливим є ознайомлення з правовими та етичними аспектами екологічного дизайну, які допомагають студентам розуміти свою роль у попередженні екологічних проблем. Особлива увага у таких курсах приділяється методам критичного мислення та інноваційному підходу до розв'язання проблем, дозволяючи студентам розробляти дизайнерські рішення, які сприяють екологічній стійкості та соціальній відповідальності. Важливою складовою курсів та проєктів з екологічного дизайну є критичний аналіз існуючих практик та пошук альтернативних підходів, що мінімізують негативний вплив на довкілля. Це може включати дослідження циклів життя продуктів, аналіз екологічного впливу матеріалів та технологій, а також розробку стратегій для зменшення вуглецевого сліду та оптимізації використання ресурсів [1, с. 124].

Таким чином, інтеграція екологічної свідомості в освітній процес для здобувачів професійної освіти дизайнерського спрямування передбачає створення умов, за яких студенти не лише набувають теоретичних знань та практичних навичок у сфері дизайну, але й розвивають глибоке розуміння екологічних принципів та їх застосування для досягнення сталого розвитку. Це вимагає комплексного підходу до навчання, що включає розробку спеціалізованих курсів, інтеграцію екологічної тематики в існуючі дисципліни, та активне залучення студентів до дослідницької та проєктної діяльності.

Значення такого підходу важко переоцінити, оскільки воно відповідає сучасним викликам і потребам суспільства, яке все більше звертає увагу на екологічні проблеми та прагне до сталого розвитку. Формування у майбутніх дизайнерів вміння критично оцінювати вплив своєї професійної діяльності на довкілля, розробляти інноваційні, екологічно стійкі рішення, що враховують потреби суспільства та збереження природних ресурсів, є ключовим для забезпечення майбутньої стійкості та процвітання.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що інтеграція екологічної свідомості в професійну підготовку дизайнерів вимагає не лише змін в освітньому контенті, але й підході до навчання, який би сприяв формуванню комплексного бачення сталого розвитку. Це включає підготовку викладацького складу, розробку навчальних матеріалів та методик, а також створення сприятливого освітнього середовища, що відображає принципи екологічної відповідальності та сталості. Виклики сучасності вимагають від майбутніх дизайнерів не лише професійних знань та навичок, але й глибокого розуміння екологічних принципів і здатності застосовувати їх на практиці.

Список використаних джерел:

1. Антонова О.Є. Проектування освітнього середовища ВНЗ як чиннику розвитку обдарованості студентів. *Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії* : зб. матеріалів конференції. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. С. 123-127.
2. Кузеляк Р.Р. Дизайн середовища. Реклама і дизайн на порозі XXI сторіччя : зб. матеріалів доп. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2001. С. 122–124.
3. Проектування освітнього середовища гімназії: теорія і практика : практичний посібник / Трубачева С. Е., Цимбалару А. Д., Пузіков Д. О. Гораш К. В., Мезенцева О. І., Климчук І. О. Київ : Педагогічна думка, 2022. 142 с.